

Modern Greek A: language and literature – Higher level – Paper 1
Grec Moderne A : langue et littérature – Niveau supérieur – Épreuve 1
Griego Moderno A: lengua y literatura – Nivel superior – Prueba 1

Wednesday 10 May 2017 (afternoon)
Mercredi 10 mai 2017 (après-midi)
Miércoles 10 de mayo de 2017 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Question 1 consists of two texts for comparative analysis.
- Question 2 consists of two texts for comparative analysis.
- Choose either question 1 or question 2. Write one comparative textual analysis.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- La question 1 comporte deux textes pour l'analyse comparative.
- La question 2 comporte deux textes pour l'analyse comparative.
- Choisissez soit la question 1, soit la question 2. Rédigez une analyse comparative de textes.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- En la pregunta 1 hay dos textos para el análisis comparativo.
- En la pregunta 2 hay dos textos para el análisis comparativo.
- Elija la pregunta 1 o la pregunta 2. Escriba un análisis comparativo de los textos.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Επιλέξτε την ερώτηση 1 ή την ερώτηση 2.

1. Να αναλύσετε, να συγκρίνετε και να αντιπαραβάλετε τα δύο κείμενα. Στην ανάλυσή σας πρέπει να σχολιάσετε τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στα δύο κείμενα, τη σημασία του γενικού πλαισίου, το πιθανό αναγνωστικό κοινό, τον σκοπό, τη μορφή και τα εκφραστικά μέσα.

Κείμενο Α

Η συνθήκη της μοναξιάς στους δρόμους της Αθήνας

Στοά Αρσάκη, φωτογραφία του Π. Γιαννακούρη από το Associated Press

- Η Αθήνα έχει γίνει μια πόλη γεμάτη μοναξιά. Ίσως η αίσθηση αυτή έρχεται σε αντίθεση με τις εικόνες γεμάτες ζωή σε κάποια σημεία της πόλης, ιδίως τώρα το καλοκαίρι, που η ανάγκη για χαρά είναι μεγάλη. Αλλά η αλήθεια είναι ότι η Αθήνα έχει γίνει μια πόλη κατηφής¹. Έχουν πέσει τα φτερά της και αυτό το διαπιστώνουν με λύπη όσοι γνωρίζουν την πόλη από προηγούμενα ταξίδια τους και τη βλέπουν σήμερα σε παρακμή.

- Πολλά μπορούν να αναστραφούν προς το καλύτερο, αλλά η κληρονομιά αυτών των δύσκολων χρόνων είναι οι μοναχικές φιγούρες που γυρνούν στην πόλη με το μυαλό σκοτισμένο και τις σκέψεις βαριές. Φαίνεται στη γλώσσα του σώματος και στον βηματισμό, στην αφηρημάδα ή στην έλλειψη ενδιαφέροντος. Η Αθήνα έχει γεμίσει με μοναχικές ψυχές. Είναι φορές που και εγώ (ίσως όλοι μας) έχω αισθανθεί κομμάτι αυτού του βουβού ποταμιού που κυλάει στους δρόμους της πόλης. Πολλές φορές διασχίζω αγαπημένους αθηναϊκούς δρόμους, που ξυπνούν αναμνήσεις, που απλώνουν τη σκιά ανθρώπων που έφυγαν, που φέρνουν στη μνήμη χαμόγελα, σκηνές καθημερινότητας ή βλέμματα και αισθήσεις που δεν ξεχάστηκαν. Και είναι η πόλη συχνά θλιβερό σκηνικό και άδεια μαγαζιά και παραιτημένα κτίρια. Και αυτό το σκέφτομαι συχνά στις διαβάσεις πεζών, στο Σύνταγμα ή στα Χαυτεία², όπου το πλήθος είναι πυκνό και ανάκατο, όπου βλέπει κανείς μοναχικούς ανθρώπους, βιαστικούς, βυθισμένους ή απλώς χαμένους σε σκέψη. Σπάνια, συναντώ την ορμή της ζωής και τη δίψα για δημιουργία. Λίγες φορές έχω νιώσει ότι έχω δίπλα μου έναν άγνωστό μου που να θέλει να στύψει την πέτρα, που διψάει για ζωή.

- Και είναι αυτό το μεγάλο τίμημα που ήρθε να πληρώσει η Αθήνα καθώς μοιάζει σαν να έχει υποστεί αφάιμαξη και να συνεχίζει ξέπνοη. Συχνά συναντώ παρέες εικοσάρηδων ή εφήβων που χαίρονται την ηλικία τους, σπάνια όμως θα δω ξένοιαστες παρέες μεγαλύτερων.

Αλλά αυτή η σκοτεινή πλευρά της πόλης είναι κάτι σαν μια περίοδος ασθενείας ή πένθους. Έχει δηλαδή στάδια και κάποια στιγμή εκπνέει ή, μάλλον, μεταλλάσσεται σε κάτι άλλο, περισσότερο σύνθετο καθώς είναι αποτέλεσμα μιας διαρκούς ώσμωσης³. Σήμερα, όμως, η Αθήνα παρουσιάζει αυτό το ψυχικό τοπίο. Έχει το χρώμα μιας διαρκούς αναμονής, αλλά και τη βεβαιότητα ότι τίποτε δεν μπορεί να είναι όπως πριν. Ίσως, μελλοντικά, όταν η δύσκολη αυτή περίοδος θα έχει παρέλθει, να μετράμε τον χρόνο πριν και μετά την κρίση, όπως στους πολέμους ή τους λιμούς. Αυτό που χρωματίζει τη δυσκολία της σημερινής κατάστασης είναι ότι είναι αποτέλεσμα διαρκούς διολίσθησης⁴ και όχι η επίπτωση μιας έκρηξης. Έχει τα χαρακτηριστικά μιας ύπουλης μετακύλισης που προχωράει τη ζωή σε άλλες συντεταγμένες, αβέβαιες αρχικά, ασταθείς, αβαθείς και ανοίκειες⁵. Ο εθισμός και η εξοικείωση με την αλλαγή του αστικού βίου είναι και αυτός υπνωτιστικός, ακολουθεί την παραδοχή που αναγκάζεται κάποιος να κάνει μπροστά στο αναπόφευκτο. Είναι μια ομολογία ρεαλισμού. Αλλά ακριβώς μέσα στη συνθήκη της παραδοχής, η αστική μοναξιά, η μοναχικότητα του διαβάτη και η πεποίθηση πως όλα αυτά είναι παροδικά, δίνουν σε αυτό που ζούμε αυτήν την περίοδο την πικρή αίσθηση της μετάβασης σε άλλη εποχή.

Νίκος Βατόπουλος, www.kathimerini.gr (2015)

---

¹ κατηφής: μελαγχολική
² Χαυτεία: περιοχή της Αθήνας
³ ώσμωσης: αλλαγής
⁴ διολίσθησης: κατακυλίσματος
⁵ ανοίκειες: ξένες

Κείμενο Β

ΑΘΗΝΑ: Δεκέμβριος 2011

ΕΙΧΑ ΔΙΑΣΧΙΣΕΙ ΜΟΛΙΣ ΔΥΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΑ. Τα χαρακτηριστικά της πόλης τον τελευταίο καιρό είναι δύο: το σκοτάδι και η περιπλάνηση. Οι δημοτικές αρχές καθυστερούν να ανάψουν τα φώτα των δρόμων προσπαθώντας, θαρρείς, να εξοικονομήσουν ακόμα και το πιο μικρό ποσό χρημάτων. Ή ίσως να φταίει η αλλαγή της χειμερινής ώρας, που κάνει το σούρουπο να έρχεται νωρίτερα

5 αυτές τις μέρες. Τα κλειστά ξενοδοχεία έχουν κατεβάσει συμπαγή ρολά, για να κρατήσουν ασφαλή τα δωμάτιά τους. Πίσω από τις σιδεριές, τα πάντα έχουν μείνει ανέγγιχτα, λες και εγκαταλείφθηκαν εσπευσμένα¹ κατά τη διάρκεια μιας επερχόμενης καταστροφής: τα πιρούνια είναι ακόμη ακουμπισμένα στα τραπέζια, τα κλειδιά αφημένα στις ρεσεψιόν.

Συναντάς παντού ανθρώπους να κινούνται άσκοπα χωρίς προφανή προορισμό ή επιδίωξη.

10 Κάνουν συχνά μερικά βήματα προς μια κατεύθυνση και ξάφνου σταματούν, επιστρέφουν εκεί από όπου ξεκίνησαν και μετά ξεκινούν πάλι σε μια αδιανόητη ταλάντωση² που μοιάζει με αυτιστικό νανούρισμα³.

Προσπαθώ να αποκρύπτω τα συναισθήματά μου από τα μάτια των συνανθρώπων μου.
Προσπαθώ να γίνω αόρατος.

15 Δεν είχα προλάβει να κάνω τριάντα βήματα, όταν σκόνταψα σε μια διπλωμένη ανθρώπινη ύπαρξη που έμοιαζε με γιγάντιο σαλιγκάρι εμπρός μου. Στο χέρι κρατούσε ένα κομμάτι από χαρτόκουτο. Έτσι όπως ήταν κυρτωμένος με το πρόσωπο να εφάπτεται σχεδόν στο πεζοδρόμιο, ήταν αδύνατο να διαβάσω τι έγραφε. Πρέπει να ήταν η επωδός⁴ που μουρμούριζε σκυφτός: «Πεινάω. Πεινάω».

20 Σαν να εξομολογούνταν στις τσιμεντόπλακες.

Τι συμβαίνει πια και όλοι μιλούν με ορφανές λέξεις; Σκέφτομαι όσους γυρνούν άσκοπα τα βράδια στην πόλη και είτε ψελλίζουν είτε κρατούν γραμμένη σε κάποιο χαρτί ο καθένας τη δική του μοναδική λέξη. Λες και η ύπαρξή τους έχει απομειωθεί σε μια μονολεκτική περιγραφή.

Η εικόνα του σκυμμένου άντρα έδινε την εντύπωση ενός έμψυχου απορρίμματος. Παραδίπλα

25 είχε ξαπλώσει ένα αδέσποτο σκυλί, αλλά κι αυτό είχε γυρισμένα τα νώτα και χάζευε αδιάφορα τα περαστικά οχήματα καθώς τα μπροστινά του πόδια κρέμονταν με χάρη στην άκρη του πεζοδρομίου.

Χρήστος Χρυσόπουλος, *Φακός στο στόμα* (2012)

¹ εσπευσμένα: βιαστικά

² ταλάντωση: επανερχόμενη κίνηση ενός σώματος

³ αυτιστικό νανούρισμα: νανούρισμα που λέει κάποιος στον εαυτό του

⁴ επωδός: στροφή ενός ποιήματος ή τραγουδιού που επαναλαμβάνεται (ρεφρέν)

2. Να αναλύσετε, να συγκρίνετε και να αντιπαραβάλετε τα δύο κείμενα. Στην ανάλυσή σας πρέπει να σχολιάσετε τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στα δύο κείμενα, τη σημασία του γενικού πλαισίου, το πιθανό αναγνωστικό κοινό, τον σκοπό, τη μορφή και τα εκφραστικά μέσα.

Κείμενο Γ

- Κόκκινα starάκια σαν τριανταφυλλίες φυτρώνουν στις βιτρίνες της Μητροπόλεως. Κίτρινα σαν μέλισσες πετούν στο Ναυαρίνο. Starάκια πράσινα σαν περικοκλάδες αναρχοπάνκ κισσών που δεν τους σταματάει τίποτα ανηφορίζουν από Αριστοτέλους προς Εγνατία. Άνοιξη *made in Taiwan!* Άνοιξη που δεν μπουκάρει φουντωτή κι ολάνθιστη, αφού η πόλη δεν έχει κήπους,
- 5 της Σαλονίκης εδώ και χρόνια της πρέπει μονάχα το μπετόν. Άνοιξη που όλο το χειμώνα ήταν τυλιγμένη σε πλαστικές σακούλες ή αμπαλαρισμένη σε χάρτινες κούτες. Εκεί κρύβονταν τα χρωματιστά ταϊβανέζικα *All Star*¹, η μόνη υποψία χρώματος δηλαδή σε αυτή την πόλη από γυαλί, ρημαγμένες ασφάλτους και πολυκατοικίες που η ληξιαρχική πράξη γεννήσεώς τους, ειδικά στο κέντρο, μετράει 50 χρόνια.
- 10 Παλιά, την άνοιξη, στη Θράκη όπου αλώνιζα, τη μύριζα, την ένωθα, σχεδόν έστηνα ξόβεργκες και την έπιανα πρώτος. Ήταν οι ορτανσίες² στον κήπο της θείας μου στην Ορεστιάδα, τα ξανθά σιταροχώραφα του κάμπου στην Κομοτηνή, τα απαλά αεράκια που θρόιζαν ανάμεσα στα δάση της Χαϊντούς στη διαδρομή Σταυρούπολη – Δράμα, ο Έβρος, που στις όχθες του φούντωναν εκρηκτικά υδρόβια, οι ερωδιοί³ στο Πόρτο Λάγος. Χρόνια τώρα στη Θεσσαλονίκη, όπου όλα
- 15 αυτά είναι πλέον μόνο μνήμες, την άνοιξη έμαθα να την υποδέχομαι και να την καλωσορίζω από τα πολύχρωμα starάκια, που ξαφνικά, τσουπ, πλημμυρίζουν τους δρόμους.

- Στο ΑΠΘ⁴, βέβαια, η ιεροτελεστία του ξυπνήματος της άνοιξης τελείται ευλαβικά και παραδοσιακά με τα πρώτα αραλίκια μετά μπίρας, βαΐων, κλάδων, τσιγάρων και φραπέδων, στα γρασιδάκια του *campus*⁵. Το φοιτηταριό στήνει ιδιότυπα πικνίκ. [...] Οι μέρες και οι νύχτες
- 20 είναι ζεστές. Η Θεσσαλονίκη αλλάζει, κάθε άνοιξη είναι σαν να βγάζει το καινούργιο της δέρμα, το μόνο που μένει σταθερό είναι η επιγραφή Μούσαις Χάρισι Θύε⁶, λαξευμένη στην προμετωπίδα της εισόδου στη Φιλοσοφική.

Στέφανος Τσιτσόπουλος, *Απόψε δεν έχουμε φίλους* (2010)

¹ *All Star*: αθλητικά παπούτσια

² ορτανσίες: είδος λουλουδιών

³ ερωδιοί: πουλιά που ζουν κοντά σε ρηχά νερά

⁴ ΑΠΘ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

⁵ *campus*: πανεπιστημιούπολη

⁶ Μούσαις Χάρισι Θύε: Να θυσιάσεις στις Μούσες και τις Χάριτες

Κείμενο Δ

Ο Κώστας Παπαθεοδώρου, αρχιτέκτων και αντιδήμαρχος Θεσ/νίκης μιλάει στο “Δ”

Γεννήθηκα στην Ολύμπου, όταν η Ολύμπου ήταν χωματόδρομος. Παίζαμε μπάλα με τα υπόλοιπα παιδιά της γειτονιάς... Κάθε άνοιξη αναστατώνοταν το είναι μας... Ξυπνούσα απ' τις έξι η ώρα τα χαράματα όταν δεν είχα σχολείο γιατί δεν μπορούσα να κοιμηθώ άλλο. Το δωμάτιο με μπουκωνε, γέμιζε απ' τη μυρωδιά μιας πόλης... μια μυρωδιά που δεν είχε να κάνει ούτε με κήπους ούτε με δέντρα... Ως αντιδήμαρχος είμαι υπεύθυνος για τα Πάρκα της πόλης, μόνο που τώρα αυτή η ιστορία είναι μόνο οπτική, να περνάς δηλαδή και να βλέπεις το πράσινο που υπάρχει, χωρίς ποτέ όμως να το νιώσεις, γιατί η ιστορία εκείνης της εποχής, η μυρωδιά της, δεν έχει σχέση με την ποσότητα του πράσινου, έχει σχέση με την ποιότητα ζωής και την ίδια την πόλη και τον τρόπο που μας έκλεινε όλους στην αγκαλιά της.

10 Να σκεφτείς ότι δεν ταξιδεύω, δεν θέλω να πηγαίνω έξω... ο ένας λόγος είναι ότι φοβάμαι το αεροπλάνο, ο δεύτερος είναι γιατί δε θέλω να μου λείψουν οι βόλτες μου στο κέντρο της πόλης. Κι αυτή την πόλη που ήταν τόσο φιλική προς τους κατοίκους της, εμείς την νιώθαμε πολύ όταν ήμασταν παιδιά. Ξύπναγα λοιπόν στις έξι — εξήμισι κι έβγαίνα στους δρόμους, κι έβλεπα τους γαλατάδες και τα άλογα με τα μαύρα φτερά... οι καραγωγείς¹ ήταν στην

15 ημερήσια διάταξη, αυτό δεν σημαίνει τίποτε γραφικό, ήταν η καθημερινότητά μας... Έξι, επτά χρονών πιτσιρίκια και κατεβαίναμε στους δρόμους πριν κατέβουν οι μεγάλοι γιατί θέλαμε να ξεσπάσουμε το λήγωμα που μας έπιανε απ' τη μυρωδιά της πόλης, κατεβαίναμε κι αρχίζαμε το παιχνίδι, το ποδόσφαιρο, παίζαμε κατά μήκος του δρόμου, ώσπου ξαφνικά έγινε η Ολύμπου... άσφαλτος το '51, '52, δεν θυμάμαι τις ημερομηνίες... Και ήρθε και το πρώτο αυτοκίνητο και πάραυτα μπροστά μας, ο ιδιοκτήτης του έμενε στην ίδια πολυκατοικία με μας, κι εμείς του λέγαμε, κύριε Γιάννη, σε παρακαλούμε, πάρ'το λίγο παραπέρα για να παίζουμε, κι ο κυρ-Γιάννης το 'παιρνε... και σιγά σιγά άρχισαν να πληθαίνουν τα αυτοκίνητα, παίζαμε

20 πια δίτερμα στο πλάτος του δρόμου, σε περιορισμένες διαστάσεις. Στο τέλος καταλήξαμε να παίζουμε κεφαλιές κάτω απ' τα δέντρα του πεζοδρομίου, στέλνοντας τη μπάλα να κάνει

25 γκιελ στους τοίχους των σπιτιών, και άρχισαν να μας παίρνουν τη μπάλα οι χωροφύλακες, να διαμαρτύρονται οι καταστηματάρχες που άρχισαν να βλέπουν τις δουλειές τους ν' ανεβαίνουν κι ήθελαν την ησυχία τους, γέμισε ο τόπος αυτοκίνητα... Υπήρξε και το άλμα της δεκαετίας του '60 για το οποίο εγώ ρίχνω τη μομφή² στη γενιά μου... γίναμε φοιτητές, τελειώσαμε τα

30 σχολειά μας, γίναμε ακαδημαϊκοί πολίτες, μάθαμε να καπνίζουμε, να ενδιαφερόμαστε για την πολιτική, για τις κοπελίτσες, και δεν έμεινε χώρος ν' αντιληφθούμε ότι η άσφαλτος μάς περικύλωνε, δεν νιώσαμε πως η ανθρώπινη κλίμακα και η μυρωδιά της πόλης χάνονταν,... και βέβαια κάποια στιγμή γύρω στο '70, άνοιξη, ξύπνησα ένα πρωί και δεν κατάλαβα την

35 άνοιξη, δεν μύριζε άνοιξη... ένωσα ότι κάτι άλλαξε και αυτή την αλλαγή δεν την πήρα χαμπάρι... Από κει και πέρα, οι βόλτες άρχισαν ν' ανηφορίζουν προς την Άνω Πόλη, που υπήρχαν ίσως ακόμα κάποιες ρίζες απ' την ανατολή μου [...], προς έναν τρόπο ζωής άλλο. Εκεί μπορούσα να συναντήσω κάποιες απρόσμενες γωνιές... κι εγώ άρχισα σιγά σιγά να κλείνομαι σ' ένα κομμάτι της πόλης, όχι πως εκεί μύριζε ιδιαίτερα Θεσσαλονίκη, έτσι όπως

εγώ θυμόμουν ότι μύριζε η Θεσσαλονίκη, διατηρούσε ωστόσο μιὰ κλίμακα ανθρώπινη...
τα σπίτια δεν ήταν ψηλότερα από έξι μέτρα, κι εγώ ήμουν 1.70, 1.80, και κάπου μου ταιριαζε
40 αυτή η ιστορία.

Κώστας Παπαθεοδώρου, *ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ* (1986)

---

¹ καραγωγείς: επαγγελματίες οδηγοί κάρων
² μομφή: φταιξιμο
